

Έρευνα και Προσωπικά Δεδομένα Ζητήματα Ηθικής και Δεοντολογίας

Ζητήματα προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ
Αρχές ηθικής και δεοντολογίας στην επιστημονική έρευνα: Μια εισαγωγή

Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, 6 Απριλίου 2022

- ✓ Πως γνωρίζω αν τα δεδομένα που επεξεργάζομαι είναι προσωπικά και αν χρήζουν αυξημένης προστασίας;
- ✓ Ποια και πόσα προσωπικά δεδομένα θα χρειαστώ για την έρευνά μου;
- ✓ Έχω ευθύνη ως ερευνητής για την προστασία των προσωπικών δεδομένων που περιλαμβάνονται στην έρευνά μου;
- ✓ Για να κάνω έρευνα με ερωτηματολόγιο/συνέντευξη, χρειάζομαι τη συγκατάθεση των ανθρώπων που συμμετέχουν στην έρευνα;

Επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο της επιστημονικής έρευνας-Βασικό ρυθμιστικό/δεοντολογικό πλαίσιο

- Η τέχνη και η επιστήμη, η έρευνα και η διδασκαλία είναι ελεύθερες · η ανάπτυξη και η προαγωγή τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους.

άρθρο 16Σ

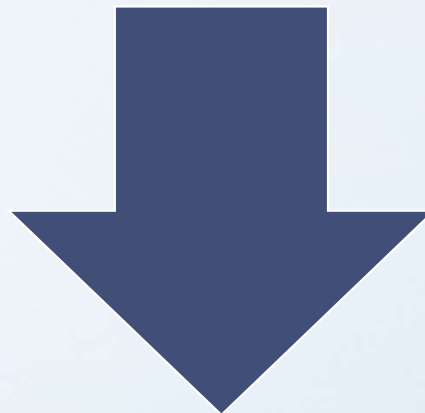
- Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει.

άρθρο 9^Α Σ

Επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο της επιστημονικής έρευνας-Βασικό ρυθμιστικό/δεοντολογικό πλαίσιο

- **N.4624/2019** (ΦΕΚ Α137/29.08.2019) αναφορικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων
- **N.4521/2018** (ΦΕΚ Α 38/2.3.2018) Αναφορικά με τη σύσταση των Ε.Η.Δ.Ε.
- **2016/679** (ΕΕ ΕΕ L119/4.05.2016) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2016/679 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων)
- **Χάρτης Θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ε.Ε.** (2000)
- **Additional Protocol** to the Convention on Human Rights and Biomedicine, concerning Biomedical Research (2005)
- **Σύμβαση Oviedo** Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας του ατόμου σε σχέση με τις εφαρμογές της βιολογίας και της ιατρικής – Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Βιοϊατρική (1997)
- **N. 2619/1998** (ΦΕΚ Α132/19.06.1998) Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας του ατόμου σε σχέση με τις εφαρμογές της βιολογίας και της ιατρικής: Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Βιοϊατρική.
- **Ευρωπαϊκός Κώδικας Δεοντολογίας για την ακεραιότητα της έρευνας** (2017)
- **Ethics for researchers** EUROPEAN COMMISSION Directorate-General for Research and Innovation (2013)
- **Singapore Statement on research integrity** (2010)

Επεξεργασία των προσωπικών
δεδομένων στο πλαίσιο της
επιστημονικής έρευνας

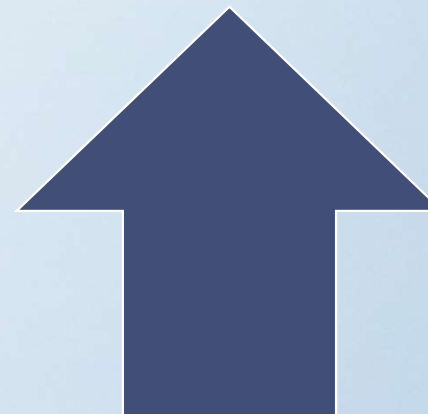

Ελευθερία
επιστημονικής έρευνας
(αρ. 13 ΧΘΔ Ε.Ε. & αρ.
16 Συντάγματος)

Δικαίωμα στην
προστασία των
προσωπικών
δεδομένων

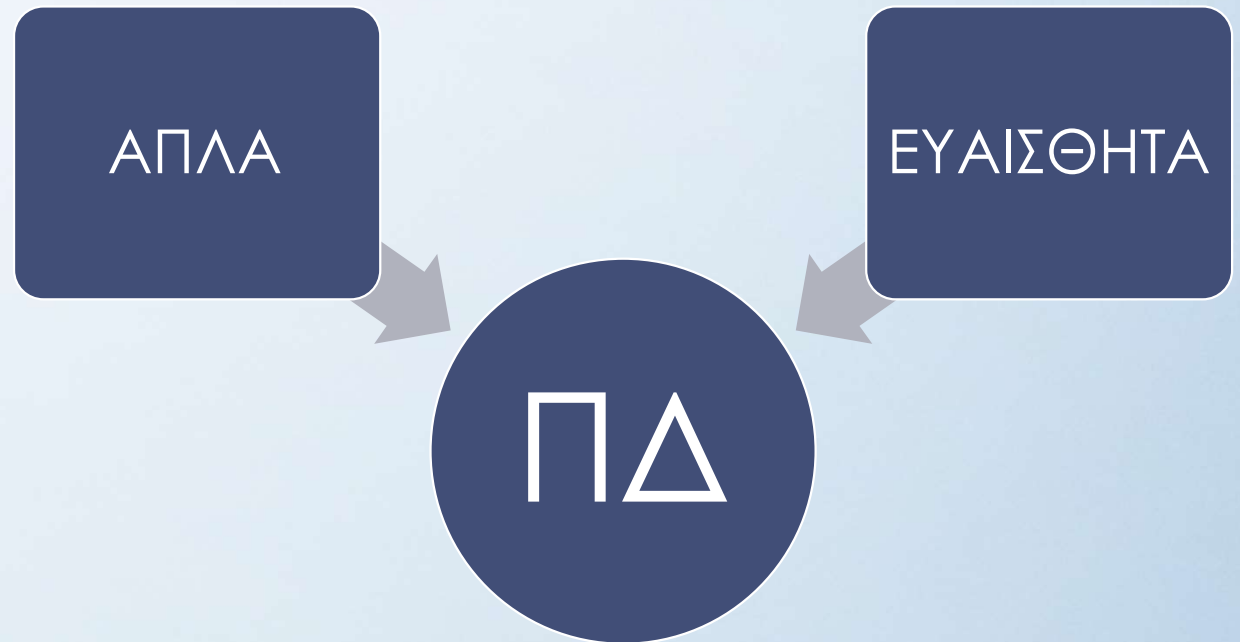
(9Α Συντάγματος &
ΓΚΠΔ)

Επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο της επιστημονικής έρευνας

Δεδομένα Προσωπικού Χαρακτήρα

Οποιαδήποτε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο. Το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, **άμεσα ή έμμεσα**.

Επεξεργασία των προσωπικών
δεδομένων στο πλαίσιο της
επιστημονικής έρευνας

Απλά

- Ονοματεπώνυμο, τηλέφωνο, διεύθυνση κατοικίας
- Απεικόνιση ατόμου μέσω φωτογραφίας/βιντεοληψίας
- ΑΦΜ - ΑΜΚΑ
- Αριθμός Αστυνομικής Ταυτότητας - Διαβατηρίου
- Ηλικία, Φύλο, Ύψος, Βάρος (*)
- Στοιχεία Πιστωτικής Κάρτας/Τραπεζικού Λογαριασμού
- Διεύθυνση e-mail/IP Address
- Δεδομένα κίνησης/θέσης

Επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο της επιστημονικής έρευνας

Ευαίσθητα δεδομένα/Ειδικών κατηγοριών

Τα δεδομένα που αφορούν

- ο στη φυλετική ή εθνική προέλευση (π.χ. ρομά)
- ο στα πολιτικά φρονήματα (π.χ. κομμουνιστής)
- ο στις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις (π.χ. μουσουλμάνος, άθεος, αγνωστικιστής)
- ο στη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση
- ο στην υγεία, στην κοινωνική πρόνοια, κλπ. (π.χ. αναπηρία)
- ο στην σεξουαλική ζωή (π.χ. γενετήσιος προσανατολισμός)
- ο γενετικά δεδομένα (π.χ. DNA, αίμα)
- ο βιομετρικά δεδομένα (π.χ. ίριδα ματιού, δακτυλικό αποτύπωμα, φωνή)

Επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο της επιστημονικής έρευνας

ΣΥΓΚΑΤΑΘΕΣΗ

Λήψη συγκατάθεσης για νομικούς και ηθικούς λόγους

Εξαιρέση: έρευνα σε δικαιοπρακτικά ανίκανους ή σε επείγουσες περιπτώσεις.

Η συγκατάθεση για ηθικούς λόγους στην έρευνα, είναι απαραίτητη σε κάθε περίπτωση.

- Επιλέγουμε την συγκατάθεση ως νομική βάση γιατί μπορεί να ανακληθεί ελεύθερα.
- Οι συμμετέχοντες έχουν τη δυνατότητα να αποχωρήσουν από την έρευνα και να ζητήσουν την διαγραφή των δεδομένων τους ανά πάσα στιγμή. Είναι η πιο ηθική λύση.
- Δεν υπάρχει έγκυρη συγκατάθεση, χωρίς προηγούμενη ενημέρωση του υποκειμένου των δεδομένων (ερευνώμενου).
- Καταβάλλετε κάθε προσπάθεια για να καταλάβουν οι συμμετέχοντες ακριβώς σε τι συναινούν.

Επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο της επιστημονικής έρευνας

- ❖ Η δημοσίευση των προσωπικών δεδομένων που υφίστανται επεξεργασία στο πλαίσιο μιας έρευνας είναι επιτρεπτή, μόνο εφόσον έχουν συναινέσει εγγράφως τα υποκείμενα των δεδομένων ή εφόσον η δημοσίευση είναι απαραίτητη για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας με σκοπό τη διάχυση της επιστημονικής γνώσης. Στην περίπτωση αυτή η δημοσίευση γίνεται με ψευδωνυμοποίηση (άρθρο 30 παρ. 4 ν. 4624/2019).

Επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο της επιστημονικής έρευνας

Αρχές επεξεργασίας

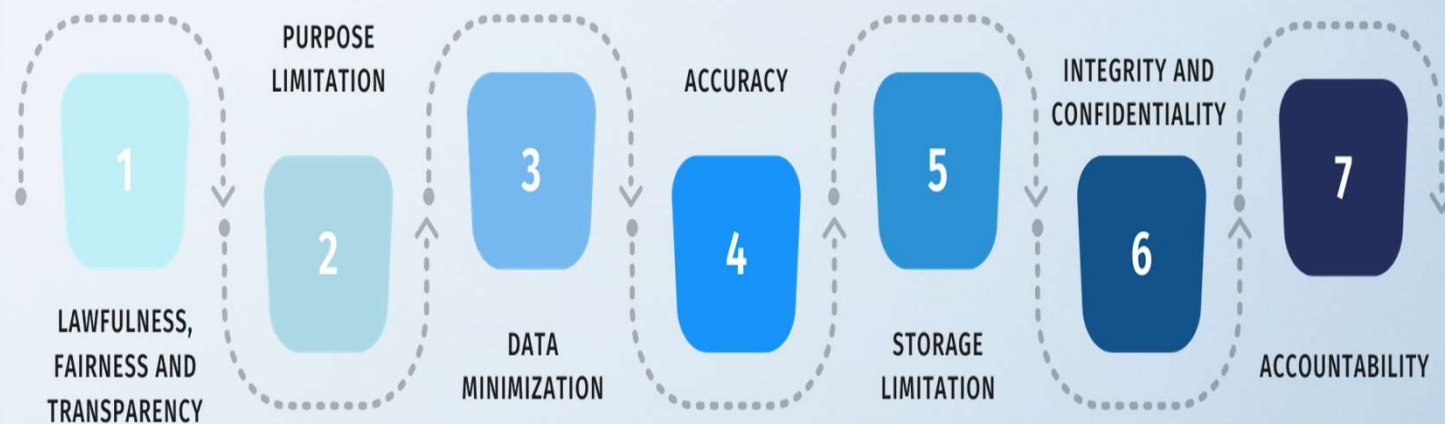

Επεξεργασία των προσωπικών
δεδομένων στο πλαίσιο της
επιστημονικής έρευνας

Αρχές επεξεργασίας

ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ

Επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο της επιστημονικής έρευνας

Επιπτώσεις μη συμμόρφωσης του ερευνητή με το ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο

- Πιθανότητα αδυναμίας ολοκλήρωσης της έρευνας
- Βλάβη στις σχέσεις με τον ακαδημαϊκό χώρο ή με τα υποκείμενα των δεδομένων – ερευνώμενους
- Υπερβολικά κόστη επανόρθωσης ζημιάς
- Ηθική βλάβη – δυσφήμιση
- Πιθανότητα επιβολής κυρώσεων από την ΑΠΔΠΧ

Επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο της επιστημονικής έρευνας

#01 | Νομιμότητα Τα δεδομένα υποβάλλονται σε σύννομη και θεμιτή επεξεργασία με διαφανή τρόπο σε σχέση με το υποκείμενο των δεδομένων (ερευνώμενο)

#02 | Περιορισμός του σκοπού Συλλέγω τα δεδομένα για καθορισμένους, ρητούς και νόμιμους σκοπούς

Ένας σαφής ερευνητικός σκοπός καθορίζει τα όρια της συλλογής προσωπικών δεδομένων στην έρευνα. Πως τα δεδομένα που θα συλλέξω εξυπηρετούν τον ερευνητικό σκοπό; (Συνάφεια + αναλογικότητα)

#03 | Ελαχιστοποίηση Δεδομένων Τα δεδομένα που συλλέγω είναι κατάλληλα, συναφή και περιορίζονται στο αναγκαίο για τους σκοπούς για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία

Επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο της επιστημονικής έρευνας

#04 | Ακρίβεια Δεδομένων Τα δεδομένα είναι ακριβή και, όταν είναι αναγκαίο, επικαιροποιούνται. Προσοχή! πρέπει να λαμβάνονται όλα τα εύλογα μέτρα για την άμεση διαγραφή ή διόρθωση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία είναι ανακριβή, σε σχέση με τους σκοπούς της επεξεργασίας

#05 | Περιορισμός περιόδου αποθήκευσης διατηρούνται υπό μορφή που επιτρέπει την ταυτοποίηση των υποκειμένων των δεδομένων μόνο για το διάστημα που απαιτείται για τους σκοπούς της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα· τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μπορούν να αποθηκεύονται για μεγαλύτερα διαστήματα, εφόσον θα υποβάλλονται σε επεξεργασία για σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας και εφόσον εφαρμόζονται τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα που απαιτεί ο παρών κανονισμός για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων και ελευθεριών του υποκειμένου των δεδομένων

Επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο της επιστημονικής έρευνας

- Ο ερευνητής πρέπει να ορίζει τον χρόνο διατήρησης των προσωπικών δεδομένων.
- Προτεινόμενη διάρκεια για λόγους εγκυρότητας της έρευνας: **5 χρόνια**
- Μετά την παρέλευση των 5 ετών-> καταστροφή ή ασφαλής διαγραφή.
- Ο ερευνητής μπορεί να παρατείνει το διάστημα αυτό με αιτιολόγηση.
- Στην περίπτωση που ο ερευνητής ανωνυμοποιήσει τα δεδομένα, μπορεί να τα κρατήσει για πάντα (παύουν να είναι προσωπικά δεδομένα).

Επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο της επιστημονικής έρευνας

#06 | Ασφάλεια, Ακεραιότητα και Εμπιστευτικότητα Δεδομένων

Τα δεδομένα υποβάλλονται σε επεξεργασία κατά τρόπο που εγγυάται την ενδεδειγμένη ασφάλεια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μεταξύ άλλων την προστασία τους από μη εξουσιοδοτημένη ή παράνομη επεξεργασία και τυχαία απώλεια, καταστροφή ή φθορά, με τη χρησιμοποίηση κατάλληλων τεχνικών ή οργανωτικών μέτρων

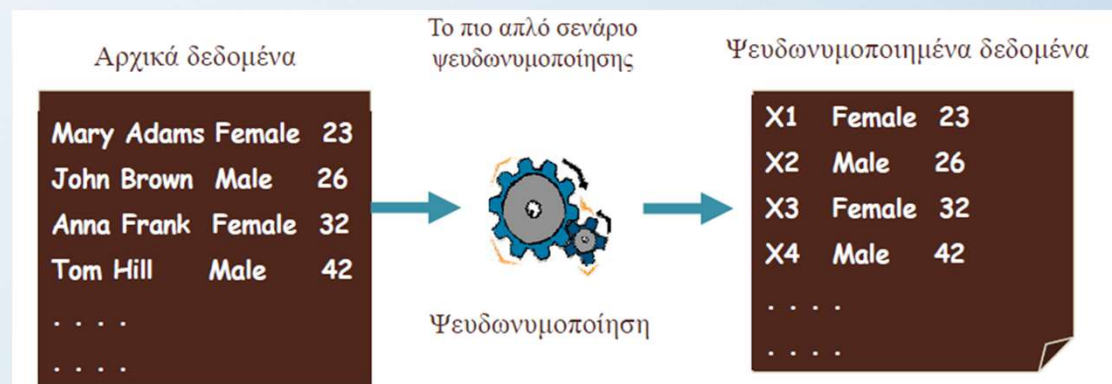
Τεχνικά και οργανωτικά μέτρα ασφαλείας (ενδεικτικά)

- Κωδικοί στους Η/Υ
- Αρχεία με κωδικό
- Όχι μόνιμη αποθήκευση σε φορητά μέσα (USB, CD, εξωτερικούς δίσκους)
- Firewall, antivirus, antimalware, enabled disk encryption
- Περιοδικά backups
- Φυσικά μέτρα ασφαλείας στους χώρους αποθήκευσης δεδομένων
- Εκπαίδευση
- Διαγραφή / καταστροφή των δεδομένων μετά το πέρας του καθορισμένου χρονικού διαστήματος

Επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο της επιστημονικής έρευνας

Ψευδωνυμοποίηση δεδομένων

Η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα γίνεται κατά τρόπο ώστε τα δεδομένα να μην μπορούν πλέον να αποδοθούν σε συγκεκριμένο υποκείμενο των δεδομένων χωρίς τη χρήση συμπληρωματικών πληροφοριών, εφόσον οι εν λόγω συμπληρωματικές πληροφορίες διατηρούνται χωριστά και υπόκεινται σε τεχνικά και οργανωτικά μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν μπορούν να αποδοθούν σε ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο.

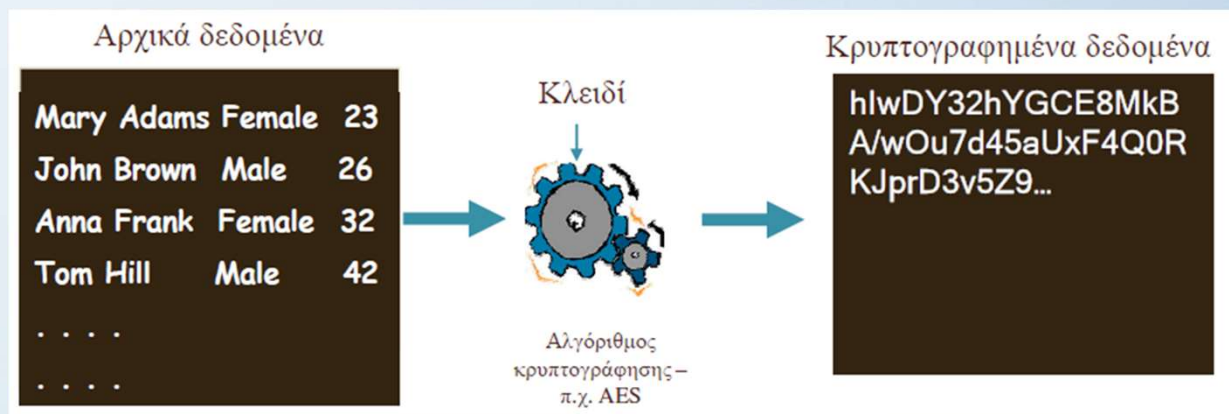

Επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο της επιστημονικής έρευνας

Κρυπτογράφηση δεδομένων

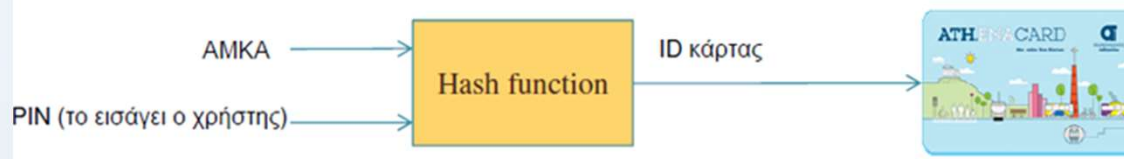
Προσοχή! Η κρυπτογράφηση κατά κανόνα ψευδωνυμοποιεί τα δεδομένα και δεν τα ανωνυμοποιεί. Υπάρχει η τεχνική δυνατότητα της ανεπιστρεπτή κρυπτογράφησης (irreversible encryption), η οποία, εάν ολοκληρωθεί σωστά, ανωνυμοποιεί τα δεδομένα. Αποτελεί όμως θέμα αμφισβήτησης το κατά πόσο η ανεπιστρεπτή κρυπτογράφηση είναι απροσπέλαστη και αδύνατο να παραβιαστεί.

* Ο 4ψήφιος κωδικός δεν θεωρήθηκε αρκετός από την ΑΠΔΠΧ (4/2017), γιατί δημιουργεί 10.000 πιθανούς συνδυασμούς, αριθμός που σήμερα θεωρείται εξαιρετικά μικρός για brute-force attacks.

Το παράδειγμα του ηλεκτρονικού εισιτηρίου στα ΜΜΜ

- Σχήμα ψευδωνυμοποίησης προσωποποιημένων καρτών
 - Οι συμπληρωματικές πληροφορίες που χρειάζονται για την εξακρίβωση του χρήστη είναι μόνο στην κατοχή του (ο προσωπικός του κωδικός PIN που αρχικώς εισήγαγε)
 - Μπορεί να το χρησιμοποιήσει σε περίπτωση, π.χ., απώλειας της κάρτας του

- Το ID της κάρτας, ως αριθμός, δεν επιτρέπει την αναγνώριση του χρήστη
- Το ανωτέρω σχήμα υιοθετήθηκε από τον ΟΑΣΑ, κατόπιν της αρχικής Γνωμοδότησης 1/2017 της Αρχής η οποία, επί του αρχικού συστήματος, εντόπισε ζητήματα προστασίας δεδομένων
 - Το ID της κάρτας ήταν αρχικώς συσχετισμένο με ταυτοποιητικά στοιχεία του χρήστη
 - Νεότερη γνωμοδότηση της Αρχής επί του νέου συστήματος: 4/2017

Επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο της επιστημονικής έρευνας

Ανωνυμοποίηση δεδομένων

- ο Οι αρχές της προστασίας δεδομένων δεν θα πρέπει να εφαρμόζονται σε ανώνυμες πληροφορίες, δηλαδή σε πληροφορίες που δεν σχετίζονται με ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο ή σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που έχουν καταστεί ανώνυμα κατά τρόπο ώστε η ταυτότητα του υποκειμένου των δεδομένων να μην μπορεί ή να μην μπορεί πλέον να εξακριβωθεί.
- ο Ο ΓΚΠΔ δεν αφορά συνεπώς την επεξεργασία τέτοιων ανώνυμων πληροφοριών, μεταξύ άλλων για στατιστικούς ή ερευνητικούς σκοπούς.

Επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο της επιστημονικής έρευνας

- Τα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα θα πρέπει να ανωνυμοποιούνται αμέσως μόλις το επιτρέψει ο σκοπός της συγκεκριμένης επιστημονικής έρευνας, εκτός αν αυτό είναι αντίθετο με το έννομο συμφέρον του υποκειμένου των δεδομένων.
- Μέχρι τότε τα χαρακτηριστικά που μπορούν να αντιστοιχηθούν με προσωπικά ή πραγματικά στοιχεία ενός ταυτοποιημένου ή ταυτοποιήσιμου προσώπου πρέπει να αποθηκευθούν χωριστά, μπορεί όμως να συνδυαστούν, εάν το απαιτεί ο σκοπός ή η φύση της συγκεκριμένης έρευνας (άρθρο 30 παρ. 3 ν. 4624/2019).

Επεξεργασία των προσωπικών
δεδομένων στο πλαίσιο της
επιστημονικής έρευνας

Διεθνείς διαβιβάσεις δεδομένων

- Αν κατά την έρευνα για την επεξεργασία δεδομένων χρησιμοποιείτε εταιρείες που βρίσκονται εκτός ΕΕ/ΕΟΧ, (π.χ. SurveyMonkey, MailChimp, Cloudflare, etc.), οφείλετε να το αναφέρετε στην αίτησή σας προς την Ε.Η.Δ.Ε.
- Θα χρειαστεί αξιολόγηση του νομοθετικού πλαισίου της τρίτης χώρας, και πιθανώς ειδικές συμβάσεις και μέτρα ασφαλείας για συμμόρφωση.

Επεξεργασία των προσωπικών
δεδομένων στο πλαίσιο της
επιστημονικής έρευνας

Χρήσιμες συμβουλές

- Πρέπει να χρησιμοποιούνται τυχαία και μη-προβλέψιμα ψευδώνυμα
- Πρέπει να επιβεβαιωθεί ότι ο αριθμός των ψευδωνύμων είναι αρκετά μεγάλος ώστε δεν θα επαναληφθεί στην ίδια βάση δεδομένων.
- Πρέπει να ελεγχθεί αν ο ίδιος ο ερευνητής μπορεί να ταυτοποιήσει τα υποκείμενα των δεδομένων.
- Γενίκευση, κατά το δυνατόν, στις βάσεις δεδομένων σας: αντί για συγκεκριμένη ηλικία μπορεί να ορισθεί ομάδα ηλικίας (π.χ. 30-40 ετών)

Επεξεργασία των προσωπικών
δεδομένων στο πλαίσιο της
επιστημονικής έρευνας

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Επεξεργασία των προσωπικών
δεδομένων στο πλαίσιο της
επιστημονικής έρευνας

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

- ❖ Τα δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα περιορίζονται, εφόσον η άσκησή τους είναι πιθανό να καταστήσει αδύνατη ή να παρακωλύσει σοβαρά την εκπλήρωση των ερευνητικών σκοπών.
- ❖ Για τον ίδιο λόγο δεν εφαρμόζεται και το προβλεπόμενο στο άρθρο 15 του ΓΚΠΔ δικαίωμα πρόσβασης του υποκειμένου, όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα είναι απαραίτητα για επιστημονικούς σκοπούς και η παροχή πληροφοριών απαιτεί δυσανάλογη προσπάθεια.

Επεξεργασία των προσωπικών
δεδομένων στο πλαίσιο της
επιστημονικής έρευνας

Άρθρο 89 ΓΚΠΔ: Ευελιξία

Παρεκκλίσεις από τα δικαιώματα για σκοπούς έρευνας

Π.χ. εξαίρεση δικαιώματος διαγραφής

Π.χ. παράταση χρονικού διαστήματος διατήρησης
δεδομένων

Επεξεργασία των προσωπικών
δεδομένων στο πλαίσιο της
επιστημονικής έρευνας

Επεξεργασία για δευτερογενείς σκοπούς: ρητή εξαίρεση

Άρθρο 5 παρ. 1β: η περαιτέρω επεξεργασία για σκοπούς αρχειοθέτησης προς το δημόσιο συμφέρον ή σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας ή στατιστικούς σκοπούς δεν θεωρείται ασύμβατη με τους αρχικούς σκοπούς σύμφωνα με το άρθρο 89 παράγραφος 1 («περιορισμός του σκοπού»)

Επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο της επιστημονικής έρευνας

Συνδυασμός μητρώων Αιτ. Σκέψη 157 ΓΚΠΔ

- ❖ Συνδυάζοντας πληροφορίες από μητρώα, οι ερευνητές μπορούν να αποκτούν νέες γνώσεις μεγάλης σημασίας όσον αφορά διαδεδομένες παθολογικές καταστάσεις όπως καρδιαγγειακά νοσήματα, καρκίνος και κατάθλιψη.
- ❖ Βάσει των μητρώων, τα αποτελέσματα των ερευνών μπορούν να ενισχύονται, δεδομένου ότι στηρίζονται σε ευρύτερη πληθυσμιακή βάση. Στις κοινωνικές επιστήμες, η έρευνα βάσει μητρώων δίνει στους ερευνητές τη δυνατότητα να αποκτούν ουσιαστικές γνώσεις για τον μακροπρόθεσμο συσχετισμό ορισμένων κοινωνικών καταστάσεων, όπως η ανεργία και η εκπαίδευση με άλλες συνθήκες διαβίωσης.
- ❖ Τα αποτελέσματα των ερευνών που αποκτώνται μέσω μητρώων παρέχουν αξιόπιστες και ποιοτικές γνώσεις οι οποίες μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για την εκπόνηση και εφαρμογή πολιτικής βασισμένης στη γνώση, να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής ορισμένων ανθρώπων και να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα των κοινωνικών υπηρεσιών.
- ❖ Με στόχο τη διευκόλυνση της επιστημονικής έρευνας, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μπορούν να υφίστανται επεξεργασία για σκοπούς επιστημονικής έρευνας, υπό τις κατάλληλες προϋποθέσεις και εγγυήσεις που θεσπίζονται στο ενωσιακό δίκαιο ή στο δίκαιο κράτους μέλους.

Επεξεργασία των προσωπικών
δεδομένων στο πλαίσιο της
επιστημονικής έρευνας

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΡΕΥΝΗΤΗ

Απαιτείται

- ο σαφές και αναλυτικό ερευνητικό πρωτόκολλο
- ο ενημέρωση συμμετεχόντων και λήψη έγκυρης συγκατάθεσης.
- ο λήψη τεχνικών και οργανωτικών μέτρων ασφάλειας
- ο καλή συνεργασία και επικοινωνία με την Ε.Η.Δ.Ε. και με τον DPO του Πανεπιστημίου Μακεδονίας
- ο Κάθε καλή πρακτική ηθικής και δεοντολογίας, περιλαμβάνει εξ ορισμού και διά του σχεδιασμού τον σεβασμό στην προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Επεξεργασία των προσωπικών
δεδομένων στο πλαίσιο της
επιστημονικής έρευνας

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΡΕΥΝΗΤΗ

Ερευνητικό πρωτόκολλο

- Η σαφήνειά του βοηθά και την Ε.Η.Δ.Ε. και την εγκυρότητα της έρευνας
- Ο ερευνητής οφείλει να περιγράψει τα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα ασφάλειας που θα λάβει για την προστασία των προσωπικών δεδομένων των ερευνώμενων

Έντυπο Αίτηση Έγκρισης Έρευνας

- Ο ερευνητής συμπληρώνει το υπόδειγμα της Ε.Η.Δ.Ε.
- Ο ερευνητής οφείλει να δώσει έμφαση στους κινδύνους από άποψη ηθικής, δεοντολογίας και προστασίας προσωπικών δεδομένων

Επεξεργασία των προσωπικών
δεδομένων στο πλαίσιο της
επιστημονικής έρευνας

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΡΕΥΝΗΤΗ

Έντυπο ενημέρωσης & συγκατάθεσης συμμετεχόντων

Ο ερευνητής συμπληρώνει το υπόδειγμα της Ε.Η.Δ.Ε.

Σύμβαση με ΠΑ.ΜΑΚ.

Ο ερευνητής συμπληρώνει το υπόδειγμα της Ε.Η.Δ.Ε.,
δίνοντας έμφαση στη λήψη των τεχνικών και οργανωτικών
μέτρων ασφάλειας. Είναι χρήσιμο τα μέτρα αυτά να έχουν
καταγραφεί σωστά στο ερευνητικό πρωτόκολλο

Επεξεργασία των προσωπικών
δεδομένων στο πλαίσιο της
επιστημονικής έρευνας

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΡΕΥΝΗΤΗ

- Σε περίπτωση που τα δεδομένα που επεξεργάζομαι παραβιαστούν, κλαπούν, απωλεσθούν, καταστραφούν κ.ο.κ., ειδοποιώ αμέσως τον DPO του Πανεπιστημίου Μακεδονίας (dpo@uom.edu.gr) και ετοιμάζω εγγράφως μία έκθεση που αναλύει το τι έχει συμβεί.
- Υπάρχει προθεσμία υποχρέωσης γνωστοποίησης παραβιάσεων προσωπικών δεδομένων στην ΑΠΔΠΧ 72 ωρών!
- Όσο νωρίτερα ενεργήσει ο ερευνητής, τόσο καλύτερα για λόγους συμμόρφωσης, περιορισμού της ζημιάς, κ.ο.κ..

Επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο της επιστημονικής έρευνας

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΡΕΥΝΗΤΗ

Η παραβίαση της ασφάλειας που οδηγεί σε τυχαία ή παράνομη καταστροφή, απώλεια, μεταβολή, άνευ άδειας κοινολόγηση ή πρόσβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάστηκαν, αποθηκεύτηκαν ή υποβλήθηκαν κατ' άλλο τρόπο σε επεξεργασία, συνεπάγεται αυστηρές κυρώσεις και επιβολή πολύ αυστηρών προστίμων (ύψους 20.000.000€ ή 4% του ετήσιου εταιρικού παγκοσμίου τζίρου είναι το μεγαλύτερο δυνατό πρόστιμο)

Επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο της επιστημονικής έρευνας

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

- DSB (Austria) - DSB-D124.1177/0006-DSB/2019

Απορρίφθηκε αίτημα καταγγέλλοντα για διαγραφή των δεδομένων που αφορούν τις πολιτικές του πεπιοθήσεις από αρχειοθετημένα έγγραφα εφημερίδων καθώς επιτρέπεται η επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων για σκοπούς αρχειοθέτησης προς το δημόσιο συμφέρον, συμπεριλαμβανομένων των "πολιτικών πληροφοριών" για άτομα που αποτελούν αντικείμενο αρχειοθετημένων εγγράφων.

Ομοίως όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε επεξεργασία για επιστημονικούς ή ιστορικούς σκοπούς ή για στατιστικούς σκοπούς, το υποκείμενο των δεδομένων, για λόγους που σχετίζονται με την ιδιαίτερη κατάστασή του, έχει το δικαίωμα να αντιταχθεί στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, εκτός εάν η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκτέλεση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον.

Επεξεργασία των προσωπικών
δεδομένων στο πλαίσιο της
επιστημονικής έρευνας

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

- **AEPD (Spain) - E/03690/2020**

Η ισπανική Αρχή Προστασίας Δεδομένων διερεύνησε τη μελέτη επιπτώσεων που διεξήγαγε το ισπανικό Υπουργείο Μεταφορών σχετικά με τις καθημερινές τάσεις μετακίνησης κατά τις πρώτες ημέρες της πανδημίας COVID. Ειδικότερα, η έρευνα επικεντρώθηκε στο εάν τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν για τη μελέτη ήταν κατάλληλα ψευδώνυμα και εάν υπήρχε κίνδυνος επαναχρησιμοποίησης των δεδομένων για διαφορετικούς σκοπούς από τους αρχικούς.

Όλα τα μέτρα που εφαρμόζονται για την αποσύνδεση των δεδομένων, την ψευδωνυμοποίηση, τη συγκέντρωση και περαιτέρω ομαδοποίηση και την επεξεργασία τους για την παραγωγή των τελικών δεικτών θεωρήθηκαν αρκετά ώστε να καταστήσουν πρακτικά αδύνατη την ταυτοποίηση των υποκειμένων των δεδομένων που τα προέρχονται.

Πριν υποβάλλω προς έγκριση από την Ε.Η.Δ.Ε. την ερευνητική μου πρόταση, διαβάζω προσεκτικά τον Οδηγό Διαχείρισης και Προστασίας Δεδομένων που υφίστανται επεξεργασία για Ερευνητικούς Σκοπούς

www.uom.gr/ethics

Σας ευχαριστούμε για την προσοχή σας!

Μαρία Μυλώση

Δικηγόρος, Δρ. Εφαρμοσμένης Πληροφορικής,
Μέλος Ε.Η.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Μακεδονίας
Υπεύθυνη Προστασίας Δεδομένων Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Αθανάσιος Βασιλείου

Νομικός, Μέλος Ε.Η.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Μακεδονίας

